

Мовознавство

УДК 811.111'367.625'37

DOI

Головацька Н.Г.,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

АНГЛІЙСЬКІ СЕНСОРНІ ДІЄСЛОВА З ІНФІНІТИВНИМИ КОМПЛЕМЕНТАМИ

Анотація. Дане дослідження зосереджено на вивченні сполучуваності англійських сенсорних дієслів з комплементарними повного інфінітиву, який виступає у функції додатку до них. Основна мета дослідження – проаналізувати частоту вживання інфінітивних комплементів з англійськими сенсорними дієсловами в різних варіантах та стилях англійської мови та підтвердити неможливість або встановити випадки можливого вживання сенсорних дієслів з інфінітивними комплементарними в активному стані. Різні граматики, описові, традиційні, академічні, неакадемічні недостатньо і обмежено висвітлюють комплементарні конструкції сенсорних дієслів, а деякі їх повністю відкидають. У нашому дослідженні висунуто гіпотезу, що англійські сенсорні дієслова можуть сполучуватися з комплементарними повного інфінітиву, який виступає у функції активного стану, на противагу твердженню авторів різних граматики різних років видання, що така сполучуваність сенсорних дієслів характерна лише з повним інфінітивом у пасивному стані або з *ing*-комплементарними. Для реалізації мети було проаналізовано великий об'єм різноманітної граматичної літератури, масиви-корпуси, інтернет джерела, веб-сайти, веб-сторінки та блоги. Для отримання надійних результатів було залучено три масиви-корпуси варіантів англійської мови та масив-корпус інтернет-англійської мови, на основі яких проведена вибірка сенсорних дієслів та сполучуваність їх з інфінітивними комплементарними, які слугували матеріалом даного дослідження. У дослідженні виокремлені шість модальностей процесу

сприйняття, які включають сенсорні дієслова, які були відібрані за трьома критеріями: критерій вживання, критерій лексичного реєстру, та критерій частотності. У роботі використані метод суцільної вибірки, метод крос-граматичного порівняння, семантичний, синтаксичний, порівняльний та зіставний аналізи. Результати дослідження підтвердили нашу гіпотезу, що сенсорні дієслова можуть вживатися з комплементами повного інфінітиву в активному стані, хоча не часто. Динаміка розвитку англійської мови впливає на комплементарну сполучуваність сенсорних дієслів. Встановлено, що конструкція типу “сенсорне дієслово (прийменник) + іменник/займенник + повний інфінітив” найчастіше вживається в інтернет-англійській мові, хоча деякі граматики постулюють, що такі компленти сенсорних дієслів характерні для розмовного та письмового стилів англійської мови. Встановлено, що частота вживання досліджуваної конструкції не залежить від варіанту англійської мови.

Ключові слова: сенсорне дієслово, інфінітивна конструкція, комплемент, варіанти мови, стилі мови, повний інфінітив, інтернет-англійська

Постановка проблеми. Дане дослідження спрямоване на вивчення та аналіз вживання англійських сенсорних дієслів з різними інфінітивними конструкціями, які виступають в якості додатку або так званого комплементу до них. Так як деякі граматики обмежують або заперечують вживання сенсорних дієслів з комплементами повного інфінітиву, і не дають повну уяву щодо комплементарності сенсорних дієслів, то ми висуваємо гіпотезу, що англійські сенсорні дієслова можуть сполучатися з to-інфінітивними комплементами в активному стані. Одне із завдань дослідження, підтвердити або спростувати висунуту гіпотезу. Дослідження проведене на основі масивів-корпусів трьох основних варіантів англійської мови.

Аналіз останніх досліджень. Питання вивчення синтаксису англійської мови, і зокрема, додатків або так званих комплементів з повним та неповним інфінітивом до різних частин мови, впродовж довгих років тримає інтерес науковців. Актуальними серед них є праці Аартс (1995), Дафлі (1992), Егана (2008), Фішер (2000), Фанего (1996, 1997), Фосберга (2003), Хомеберг і Ганнел (2007) і багато багато інших. Проблема вживання англійських дієслів з комплементами

повного та неповного інфінітиву є актуальною і до нині (А. Ломанн 2011, Б. Лос 2005, Х. Мear 2002, А. МакЕнері 2005, Д. Ван 2014, ДеСмет 2007, і т.д.). Саме питання комплементів сенсорних (емотивних) дієслів досліджувалося у працях Еган 2008, Ішіхари 2009, К. Мюллер 2020 і т.д.

Найбільш детальне вивчення *to*-інфінітивних комплементів сенсорних дієслів проведене Діксоном [1] і Дафлі [2]. Їхні описові граматики підкреслюють значення умовиводу “the inference sense”, який передається всім реченням. Діксон відзначає, що «речення «судження» з *to*-інфінітивним комплементом» допустимо для вживання з так званими дієсловами уваги “attention verbs”, які належать до сенсорних дієслів чуттєвого сприйняття [1, 128]. Дафлі також вказує, що “коли інфінітив *to* замінюється нульовою формою, сенсорні дієслова зазнають лексичного зсуву ... від безпосереднього сприйняття до ментального висновку і, мабуть, це найбільш очевидно у випадках з дієсловом *feel*” [2, 31]. Автор починає з огляду аналогічних припущень, висунутих у роботах (Jespersen 1940; Bolinger 1974; Cotte 1982; Gramley 1987; Palmer 1988), де вони намагалися пояснити парадоксальний зв’язок *to*-інфінітивних комплементів і сенсорних дієслів. Дійсно, у своєму первинному значенні сенсорні дієслова імплікують значення, що акт сприйняття збігається з подією, що сприймається. Що стосується частки *to*, то вона вказує на те, що предикативний зв’язок як не доказовий, а такий, що можна підтвердити; отож мовець заздалегідь передбачає інфінітивний процес – тобто він приймає перспективну позицію щодо події. Тому, здається, важко узгодити сенсорне дієслово з поняттям перед/після *to*-інфінітива “Therefore, it seems hard to reconcile the idea of coincidence (perception verb) with the impression of beforeness / afterness (to-infinitival)”. Однак Дафлі [2, 35-36] стверджує, що в таких реченнях немає непримиренного конфлікту, оскільки сенсорне дієслово тлумачиться в його концептуальному значенні, таким чином перебуваючи в семантичній гармонії зі значенням комплементарного *to*-інфінітиву. Досить цікавим є те, що жодна з досліджуваних граматик, і нормативна і описова, не розглядають конструкцію *to*-інфінітив як граматичну конструкцію - комплемент для сенсорних дієслів *watch*,

listen та *look*, тобто дієслів агентивного сприйняття; вони або виключені з цієї конструкції – це стосується *watch* [1, 2, 3] – або взагалі ніколи не згадуються.

Що стосується стилів англійської мови, то деякі лінгвісти наголошують на думці, що *to*-інфінітивні конструкції використовуються лише в офіційній мові [4, 193] або літературній англійській [5]. Семантично сполучуваність сенсорних дієслів з *to*-інфінітивним компонентом «вказує не на безпосереднє чуттєве сприйняття, а на умовивід (висновок)» [6, 280]. Цю позицію підтримують Хаддлстон і Пуллум [3, 1236], які також зазначають, що з сенсорними дієсловами досліджувана інфінітивна конструкція “не представляє первинне значення чуттєвого сприйняття: справа не в чуттєвому сприйнятті, а в розумовому висновку”.

Основна мета цього дослідження ретельно проаналізувати вживання *to*-інфінітивних компонентів з сенсорними дієсловами, що становлять ядро відповідних лексико-семантичних груп чуттєвого сприйняття. Досягнення поставленої мети вимагає виконання наступних завдань: пояснити можливість вживання сенсорних дієслів з *to*-інфінітивними компонентами у функції компонента в активному стані, всупереч тому, що постулюють деякі граматики; в'яснити і встановити чи впливають правила та норми вживання, згадані в нормативних або описових граматиках, на те, як мовці використовують конструкції на зразок сенсорне дієслово + іменник/займенник + *to*-інфінітив (далі СД + ім/займ + *to*-інф), порівняти ці правила вживання з виокремленими в масивах-корпусах прикладами; порівняти випадки вживання компонентів такого типу у трьох основних варіантах англійської мови (британська, американська та канадська), визначити частоту вживання *to*-інфінітива у функції компонента до сенсорних дієслів; встановити які саме сенсорні дієслова приймають цей вид компонента; і в якому стилі англійської мови дані конструкції часто використовуються. Дане дослідження проведене на вибірці прикладів висловлювань в трьох традиційних варіантах англійської мови (британському, американському та канадському), які були зібрані з масивів-корпусів Британського національного корпусу (BNC) [7], Корпусу сучасної американської мови (COCA) [8], Канадського корпусу сучасної англійської (CCE) [9] та різновиді англійської, що використовується в інтернет

мережах (GloWbE) [10], який, з одного боку можна вважати варіантом сучасної інтернет вживаної англійської мови й корисним інструментом, який дає точне уявлення про розвиток і характеристики динаміки англійської мови, який ми, з іншої сторони, розглядаємо як новий спосіб спілкування англійською мовою. Такий вибір, також обумовлений тим, що дані масиви-корпуси BNC, COCA та CCE містять усні та письмові розділи, що мало велике значення для даного дослідження; вони систематично оновлюються; разом із GloWbE вони дають можливість ідентифікувати поточні зміни в англійській мові, що вплинуло на результати даного дослідження. Включення GloWbE в дане дослідження зумовлене, з одного боку, можливістю отримати дані прикладів веб-сторінок, якими користуються у різних англійськомовних країнах, даючи чітке уявлення про сучасну інтернет-англійську мову; з іншого, цей сучасний ресурс спілкування пропонує випадки як формальних, так і неформальних стилів, надаючи приклади способів вираження, що знаходяться у площині між розмовною та письмовою англійською мовою.

Виклад основного матеріалу. Перш за все оглянемо приклади правил вживання сенсорних дієслів з інфінітивними конструкціями, поданих і описаних як у сучасних, так і в старих граматиках. Ретельний аналіз літератури з англійської граматики, показав, що деякі граматичні довідники та підручники, включаючи посібники з граматики, призначені для студентів і тих, хто вивчає англійську як іноземну мову, виключають використання конструкції типу ім/займ + to-інфінітивний комплемент в активному стані як додаток до сенсорного дієслова (прикл. 1), натомість пропонуючи to-інфінітивну конструкцію у пасивному стані.

1) ... *she saw him to be defensive* ... (CCE)

Як нормативна, так і описова граматики постулюють, що конструкція ім/займ + to-інфінітивний комплемент не є стандартним додатком для сенсорних дієслів. Зазвичай стверджується, що стандартними або прототиповими комплементами до цих дієслів є ім/займ + неповний інфінітив або ім/займ + дієслово з закінчення *-ing* у функції дієприкметника теперішнього часу, як у прикладах (2) і (3) відповідно, хоча дієприкметники минулого часу іноді називають альтернативною конструкцією.

(2) *She hung her head, feeling tears prickle in her eyes.* (BNC)

(3) ... *simulating a primitive lifestyle, I could smell meat roasting over open fires.* (COCA)

У деяких випадках ці два компоненти обмежуються вживанням з певними сенсорними дієсловами, такими як *see* і *hear* [4] або тільки *see*, яке зазвичай розглядається як прототип дієслів сприйняття [11]. В інших, конструкція СД + ім/займ + неповний інф. вважається основним стандартом компонента [12]. Аналогічні висновки зроблені в деяких описових граматиках, які, крім того, тлумачать різницю в значенні між стандартними компонентами, що сполучуються з сенсорними дієсловами (Adamczewski 1998; Larreya 2010; Souesme 1992).

Вищезазначені граматики та веб-сайти не виключають вживання то-інфінітивних компонентів із сенсорними дієсловами; вони просто не згадують їх як можливі комплементарні конструкції до сенсорних дієслів. Однак деякі граматики вочевидь виключають використання комплементарної конструкції СД + ім/займ + то-інф. До прикладу, серед таких є довідкові граматики (Aarts, Chalker, and Weiner 2014; McArthur 2003), а також граматичні форуми та веб-сайти. “*I see, i hear, notice i watch*, й інші дієслова сприйняття, можуть доповнюватися об’єктом + неповний інфінітив або об’єктом + дієслово”. [13]

Варто зазначити, що майже вся граматична література вказує на те, що сенсорні дієслова сполучуються з то-інфінітивними компонентами лише у пасивному стані. “Сенсорне дієслово вживається з (займенником) іменником і неповним інфінітивом...у пасивному стані необхідний то-інфінітив”. [12, 25]

Однак, то-інфінітивні конструкції вважаються прийнятними компонентами для сенсорних дієслів іншими описовими граmaticами, і старішими (Poutsma 1928–1929; Curme 1931; Jespersen 1940; Berland-Delépine 1974; Quirk 1985); і новішими (Huddleston & Pullum 2002). Усі вони постулюють, що комплементарні конструкції то-інфінітива можуть сполучатися із сенсорними дієсловами лише за певних умов. До прикладу: в більшості випадків вживання то-інфінітивного компонента обмежуються деякими сенсорними дієсловами – до них належить сенсорне дієслово *feel*, яке детально проаналізоване відповідно у роботах [14, 364; 15, 1203].

Інші автори розширюють список, віднісши до таких сенсорні дієслова *see* і *perceive* (Jespersen 1940; Zandvoort 1962) і *observe* (Poutsma 1928–1929; Curme 1931). Описова граматики Хаддлстона та Пулума, одна з найновіших довідкових граматик, подає довший список таких дієслів [3, 1237] – *feel, hear, notice, observe, overhear, see* – і водночас додає обмеження щодо випадків використання *to* –інфінітивних комплементів з ними. “With *hear* and *overhear* is virtually excluded in the active (**We’d heard him to be an impostor*) *Watch* wholly excludes the *to*-infinitival, whether active or passive ... *Notice* is also marginal. *Smell* is generally restricted to; it combines predominantly with *burn* (*I can smell something burning*).” Джесперсен [6,241] зазначає, що конструкція *to*-інфінітив рідко зустрічається з дієсловами сприйняття і що частка *to* часто вживається з дієсловом *be*.

Отже, крос-граматичний метод порівняння дозволяє припустити, що так звані описові граматики певним чином можна прирівняти до нормативних. В описових граматиках стверджують, що з певним сенсорними дієсловами структура *to*-інфінітиву повністю виключена або маргінальна, як до прикладу, Хаддлстон і Пуллум (2002), обмежуючи використання *to*-інфінітивних комплементів лише з дієсловами *notice* і *smell*), або вони надають неповні описи комплементарних конструкцій для конкретного сенсорного дієслова [15] і не враховують *to*-інфінітиви в активному стані. Також встановлено, що граматичні веб-сайти, які вважаються неакадемічними граматиками, є більш нормативними у подачі граматичного матеріалу, ніж традиційні чи довідкові граматики.

Для отримання достовірних результатів дослідження було детально проаналізовано зазначені вище масиви-корпуси англійської мови в пошуках комплементу “сенсорне дієслово + (прийменник +) іменник (або іменниковий вираз) / займенник + *to* + основа дієслова”. Для дослідження був застосований метод суцільної вибірки і відбиралися сенсорні дієслова за наступними критеріями: 1) критерій вживання: базові сенсорні дієслова, які стосуються фундаментальної структури людського сприйняття і передають основні п’ять видів чуттєвого сприйняття *see / look / watch / notice, hear / listen, smell, taste, i touch / feel*, а також сенсорні дієслова загального сприйняття *perceive / feel*; 2) критерій лексичного

реєстру, який дозволяє відбирати сенсорні дієслова, що є репрезентативними для повсякденної мови. Виокремлені сенсорні дієслова складають ядро лексико-семантичної системи процесу чуттєвого сприйняття, який використовує пересічний мовець; 3) критерій частотності, який, дозволяє виключити сенсорні дієслова обмеженого чи менш загального вживання (наприклад, *discern*, *overhear* та *hark*).

Шляхом порівняння частоти вживання to-інфінітивних комплементів сенсорних дієслів вдалося визначити чи ці конструкції пов'язані з певним варіантом англійської мови. Сенсорні дієслова, відібрані таким чином для пошуку у вищезгаданих масивах - корпусах, представляють шість сенсорних модальностей (див. таблицю 1), з урахуванням граматичної функції неперехідності / перехідності, в таблиці вони відповідно подані як неагентивні чи агентивні сенсорні дієслова. Всі відібрані дієслова згадуються в граматиках, наведених вище і становлять ядро відповідних лексико-семантичних полів процесу сенсорного сприйняття.

Таблиця 1 Сенсорно-дієслівні модальності процесу чуттєвого сприйняття

Сенсорні дієслова сприйняття	зором	на слух	на нюх	на смак	на дотик	загальне сприйняття
Неагентивні	see/notice/ observe	hear	smell	taste	touch/feel	perceive/feel
Агентивні	look/watch/observe	listen	smell	taste	touch/feel	feel

З точки зору семантичного і синтаксичного аналізу представлені сенсорні дієслова функціонують по-різному. Як бачимо з таблиці, *see*, *hear*, *notice* і *perceive* відносяться до неагентивного сприйняття, тоді як *look*, *watch* і *listen* належать до категорії агентивного сприйняття. Що стосується *observe*, його можна використовувати як для агентивного, так і неагентивного візуального сприйняття. Слід зазначити, що *notice* і *perceive* не обмежуються однією конкретною сенсорною модальністю, хоча вони часто використовуються для сприйняття зором та на слух. До таких же дієслів відноситься і сенсорне дієслово *feel*.

У чотирьох масивах-корпусах в пошук вводилися стандартні та нестандартні вживання, тобто неграматичні конструкції сенсорних дієслів чуттєвого сприйняття. Наприклад, такі пошукові ланцюжки використовувалися для дієслова *watch*: «[watch].[v*] [n*] to [v*]», «[watch].[v*] [p*] to [v*]» і «[watch].[v*] [nn*] to [v*]»,

що адекватно відповідає «watch (усі форми дієслова watch) + іменник / займенник / іменникова фраза + to + основа дієслова». Далі всі отримані приклади уважно переглядалися, а всі нерелевантні до нашого дослідження відкидалися. В результаті було виокремлено 2765 випадків to-інфінітивних комплементів, які стали основою для нашого дослідження. Такий підхід уможливив здійснити порівняльний аналіз вживання to-інфінітивних комплементів із вибраними сенсорними дієсловами в межах масивів-корпусів і встановити частотність їх вживання.

Щодо варіантів англійської мови, дані дослідження (див. таблицю 2) показують, що корпус американської англійської містить найбільшу вибірку випадків вживання сенсорних дієслів з to-інфінітивними комплементами у порівнянні з вибіркою з масивів-корпусів британської та канадської англійської. Однак, перевівши отримані дані у відсоткове відношення, ми бачимо, що якісно незначну перевагу має канадський та британський варіанти, де вживання to-інфінітивних комплементів з сенсорними дієсловами становить 0,045% й 0,041% відповідно. Отже, результати засвідчують, що немає істотних відмінностей між трьома основними варіантами англійської мови. Всі вони мають відносно однаковий відсоток to-інфінітивних комплементів сенсорних дієслів, тобто це становить приблизно 0,036% від усіх вибраних випадків. Це підтверджує гіпотезу про те, що такий вид комплементів в активному стані рідко зустрічається з сенсорними дієсловами.

Таблиця 2 Вживання сенсорних дієслів з to-інфінітивними комплементами у варіантах англійської мови

Частота вживання Варіанти	усі випадки сенсорних дієслів	to-інфінітивні комплементи з сенсорними дієсловами	співвідношення вживання to- комплементів до загальної кількості випадків сенсорних дієслів
корпус британської англійської + британська інтернет-англійська	2.256.453	930	0,041%
корпус американської англійської + американська інтернет-англійська	4.609.397	1510	0,032%

корпус канадської англійської + канадська інтернет-англійська	719.297	325	0,045%
Разом всі варіанти	7585147	2765	0,036%

Разом взяті всі чотири досліджувані варіанти мають показник 0,036% частоти вживання to-комплементів до загальної кількості випадків сенсорних дієслів, що цілком співпадає з показниками діаграми 1. З діаграми видно, що отримані результати вживання конструкції СД + to-інфінітивні комплементи в інтернет-англійській мові, цілком співпадають з результатами вживання цієї конструкції в масивах-корпусах традиційних варіантів. Тому, можна стверджувати, що частота to-інфінітивних конструкцій із сенсорними дієсловами сприйняття не змінюється залежно від варіанта англійської мови.

Діаграма 1 Порівняння вживання конструкції типу СД + ім/займ + to-інфінітив в чотирьох найпоширеніших варіантах англійської мови

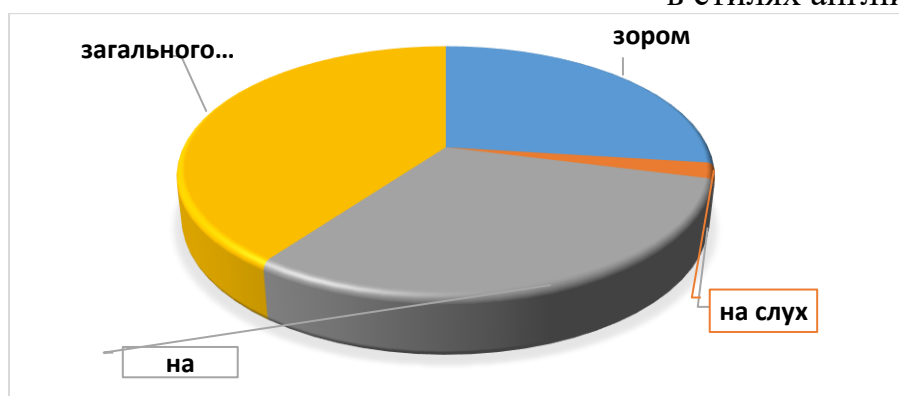
У таблиці 3 представлено порівняння частоти вживання конструкції комплементів типу сенсорне дієслово + іменник/займенник + to-інфінітив в залежності від стилів спілкування англійською мовою. Дані таблиці показують, що сенсорні дієслова сприйняття зором, на дотик та загального сприйняття найчастіше вживаються з to-інфінітивними комплементами, на противагу сенсорним дієсловам сприйняття на смак та на нюх, яким практично не властиво приймати в якості комплементу конструкції типу СД + ім./займ. + to-інф. Тому, можна зробити висновок, що в трьох досліджуваних стилях англійської мови найчастішими у вживанні є to-комплементи сенсорних дієслів, що зустрічаються на веб-сторінках (54% із 2765 відібраних випадків), потім в письмовій англійській мові (40%) і найрідше в розмовній англійській мові (6% відповідно).

Таблиця 3 Частота вживання to-інфінітивних комплементів з сенсорними дієсловами в різних стилях англійської мови

СД + ім./займ. + to-інф	Всього випадків	% вживання СД з to-комплементами у стилях		
		розмовний	письмовий	інтернет
<i>Look at</i>	111	21	32	47
<i>Observe</i>	72	10	29	61
<i>See</i>	514	8	22	70
<i>Watch</i>	25	20	24	56
<i>Notice</i>	19	0,5	21	78,5
<i>Hear</i>	40	22,5	17,5	60
<i>Listen to</i>	14	21	14	65
<i>Smell</i>	2	50	0	50
<i>Taste</i>	1	0	0	100
<i>Feel</i>	802	2	50	48
<i>Touch</i>	48	0,8	13	31
<i>Perceive</i>	1117	4	43	53
Разом	2765	6	40	54

На діаграмі 2 продемонстровано відсоткове співвідношення частоти вживання сенсорних дієслів сприйняття у конструкції типу СД + ім./займ. + to-інфінітив у трьох досліджуваних стилях англійської мови. Як видно з діаграми, найбільш властивими такі конструкції є для трьох сенсорних модальностей: процесу загального сприйняття, візуального та сприйняття на дотик. Для сенсорних дієслів такі to-інфінітивні комплементи мало притаманні. Беручи до уваги, що сенсорним дієсловам процесу сприйняття на нюх та на смак не характерні комплементи досліджуваної конструкції, дана діаграма відповідно їх не включає.

Діаграма 2 Вживання сенсорних дієслів з to-інфінітивними комплементами в стилях англійської мови

Співставний та порівняльний аналізи частоти вживання сенсорних дієслів з to-комплементами у трьох стилях кожного варіанта англійської мови привертає нашу увагу (див. діаграму 3). Діаграма свідчить, що вживання конструкції СД +

ім./займ. + to-інф. в розмовному стилі переважає у британському варіанті і найменше властиве для канадської англійської. Хоча воно має найнижчі показники у всіх трьох варіантах англійської мови, тому можна стверджувати, що використання даної конструкції не притаманне для розмовної англійської. Цікавими є відмінності у вживанні сенсорних дієслів з to-комплементами у письмовому та інтернет стилях трьох основних варіантів. Для британського та канадського варіантів більшість to-комплементам сенсорних дієслів знаходяться в інтернет стилі англійської мови (відповідно 72% та 66%), однак це зовсім не так для американської англійської, де використання конструкції СД + ім./займ. + to-інф. переважає в письмовому стилі (50%). Звідси ми робимо висновок, що носії британської і канадської англійської мови більш обачні та поважають правила і звичаї в традиційних ситуаціях дискурсу, ніж користувачі сучасного стилю спілкування, таких як інтернет-сайти та блоги. І навпаки, оскільки американська англійська демонструє невелику різницю між письмовим способом та інтернет-англійською, це може свідчити про те, що американці менш чутливі до норм або так званих обмежень мови, незалежно від контексту спілкування, або усвідомлюють їх. Іншим поясненням може бути те, що досліджувані конструкції вже увійшли в письмовий дискурс, що може бути ознакою поточних змін. Зрештою, сенсорні дієслова з to-інфінітивними комплементами досить рідко зустрічаються в розмовній мові, але набагато частіше в сучасних засобах масової інформації, таких як інтернет-сайти, веб-сторінки та веб-блоги, які також віддають перевагу більш неформальному стилю мовлення.

Діаграма 3 Порівняння вживання конструкції СД + ім./займ. + to-інф. у трьох варіантах і трьох стилях англійської мови

Ще один висновок, який можна зробити, полягає в тому, що поєднання сенсорних дієслів з *to*-комплементами частіше зустрічаються в сучасній англійській мові. Це є ознакою поточних змін у комплементарній сполучуваності дієслів сприйняття. Даний висновок підтверджується також результатами аналізу не характерних комплементарних структур для агентивних сенсорних дієслів, таких як *listen to / look at / watch* + іменник/займенник + *to*-інфінітив, які підтверджують, що *to*-інфінітиви зазвичай не вживаються у якості комплементу до цих дієслів. Незважаючи на те, що випадків, знайдених у масивах-корпусах з цими сенсорними дієсловами небагато, можна зауважити, що вони переважно вживаються з *to*-комплементами як у неформальній англійській мові, тобто в розмовній, так і у сучасному стилі спілкування, тобто в інтернет-англійській: 1) із 14 вибраних випадків конструкції дієслова *listen to* + іменник/займенник + *to*-інфінітив 10 зустрічаються в американському варіанті, 9 з яких, отримані із веб-сайтів; 2) конструкція сенсорне дієслово *watch* + іменник/займенник + *to*-інфінітив зустрічається 25 разів переважно в інтернет-англійській мові; і цей факт підтверджує можливість для сенсорного дієслова *watch* поєднуватися з *to*-інфінітивними комплементами; 3) комплєменти *look at* + іменник/займенник + *to*-інфінітив найчастіше зустрічаються в американській та інтернет-англійській мові. Вибірка дослідження щодо вживання цієї конструкції свідчить, що з точки зору варіантів англійської і стилів спілкування, в яких вона з'являється, норми та правила є менш значущими в інтернет-англійській, незалежно від варіанту англійської мови, і значною мірою ігноруються в американській англійській.

Висновки дослідження і перспективи. Таким чином, висновки, які можна зробити з отриманих результатів даного дослідження наступні. Як описові, так і традиційні граматики ілюструють приклади лише тих комплементів з сенсорними дієсловами, які є характерними у вживанні пересічного мовця, при цьому звичайно вони обмежують комплементарну функцію сенсорних дієслів, не вивчаючи її детально і повністю відкидають вживання сенсорних дієслів з *to*-інфінітивними комплементами в активному стані. Дослідження довело гіпотезу, що такий тип комплементів можливий для сенсорних дієслів англійської мови, хоча не є широко

вживаним. Встановлено, що у висвітленні граматичних правил, теорій, суджень описові граматики не поступаються нормативним і, можуть слугувати аналогом для вивчення граматики. При цьому граматичні веб-сайти або «неакадемічні» граматики продемонстрували, що у викладі граматичного матеріалу вони більш нормативні за деякі традиційні або довідкові граматики. Встановлено, що конструкція типу “сенсорне дієслово (прийменник) + іменник/займенник + повний інфінітив” найчастіше вживається в інтернет-англійській мові, хоча деякі граматики постулюють, що такі компоненти характерні для розмовної та письмової мови.

Було доведено, що не існує закономірної залежності вживання сенсорних дієслів з *to*-комплементами від варіантів англійської мови: британського, американського та канадського. З іншого боку, відмітимо, що співвідношення вживання досліджуваної конструкції в корпусах трьох варіантів і в інтернеті дещо схиляється в сторону інтернет англійської, так як саме вибірка з веб-сайтів, блогів забезпечує більшу половину випадків. Встановлено, що комплементарна сполучуваність англійських сенсорних дієслів з повним інфінітивом зазнає змін в сучасному мовленні: вони все ширше використовуються в інтернет-англійській мові, ніж у традиційному письмовому чи усному стилях.

Перспективне дослідження потрібно розширити та спрямувати на вивчення та вживання сенсорних дієслів з комплементами неповного інфінітиву та *ing*-комплементами дієприкметника теперішнього часу і порівняти з результатами даного дослідження.

Література:

- 1 Dixon, Robert M. W. A New Approach to English Grammar, on Semantic Principles. Clarendon Press, 1991. 398 p.
- 2 Duffley, Patrick J. The English Infinitive. London & N.Y.: Longman, 1992. 168 p.
- 3 Huddleston, Rodney D., and Geoffrey K. Pullum. The Cambridge Grammar of the English Language. Cambridge UP, 2002. 1842 p.
- 4 Berland-Delépine, Serge. Grammaire pratique de l'anglais. Ophrys, 1990. 414 p.
- 5 Zandvoort, Reinard Willem. A Handbook of English Grammar. 2nd ed., Longman, 1962. 349 p.

- 6 Jespersen, Otto. A Modern English Grammar on Historical Principles. Part. V, Syntax, vol. 4, G. Allen & Unwin; E. Munksgaard, 1940. 434 p.
- 7 British National Corpus. <https://www.english-corpora.org/bnc/>
- 8 Corpus of Contemporary American English. <https://www.english-corpora.org/coca/>
- 9 Corpus of Canadian English. <https://www.english-corpora.org/can/>
- 10 Corpus of Global Web-Based English. <https://www.english-corpora.org/glowbe/>
- 11 Wiktionary. "English catenative verbs."
https://en.wiktionary.org/wiki/Appendix:English_catenative_verbs#Followed_by_a_bar_e_infinitive_or_a_gerund.
- 12 Hornby, Albert Sidney. A Guide to Patterns and Usage in English. Oxford UP, 1954. 261 p.
- 13 BBC World Service. "Learning English."
www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish.
- 14 Quirk, Randolph, and Sydney Greenbaum. A University Grammar of English. Longman, 1973. 484 p.
- 15 Quirk, Randolph, Sydney Greenbaum, Geoffrey Leech, and Jan Svartvik. A Comprehensive Grammar of the English Language. Longman, 1985. 1779 p.

Holovatska N. Sensorial verbs with infinitival complements

Summary. This paper is focused on the study of combination of English sensorial verbs with the complements of the full infinitive, which functions as an object to them. The main objective of the study is to analyze the frequency of use of infinitive complements with English sensorial verbs in different variants and styles of the English language and to prove the impossibility or select out the cases of possibility of combination of sensorial verbs with infinitive complements that function in the active voice. Different grammars, descriptive, traditional, academic, non-academic, highlight the complementary constructions of the English sensorial verbs sufficiently and partially, and some of them completely reject the use of such complementary structures. Our study puts forward the hypothesis that English sensorial verbs can combine with the complements of the full infinitive, that functions in the active voice, contrary to the statements of the authors of

different grammars of different years of publication, that such complements of sensorial verbs is characteristic only with the full infinitive in the passive voice or with *ing* - complements. To achieve the objectives, a huge volume of various grammar literature, corpora, Internet sources, websites, web pages, and blogs were analysed. To obtain reliable results, corpora of three basic English language variants and corpus of the Internet English language were used in the study. On the basis of them there was made a selection of English sensorial verbs and the cases of their compatibility with infinitive complements. They served as the core material for this study. In the paper it was singled out six modalities of the perception process, which include those sensorial verbs that were selected according to three criteria: the usage criterion, the lexical register criterion, and the frequency criterion. The work It was used the method of complete sampling, the method of cross-grammatical comparison, semantic, syntactic, comparative analyses. The results of the study proved our hypothesis that English sensorial verbs can be used in compatibility with full infinitive complements functioning in the active voice, although not so often. The dynamics of the English language development affects the complementary compatibility of sensorial verbs. It has been established that the construction type "English sensorial verb (with/without preposition) + noun/pronoun + full infinitive" is mostly often used in the Internet English, although some grammarians postulate that such complements of sensorial verbs are characteristic of spoken and written English styles. The study proved that the frequency of use of the infinitival complements under study does not depend on the variant of the English language.

Key words: sensorial verb, infinitive construction, complement, language variants, speech styles, full infinitive, Internet-English